

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

2010

INNEHÅLL

STUNS INITIATIVTAGARE OCH PÅDRIVARE	3
Vägval Uppsala - En innovationsstrategi för Uppsalaregionen	4
Vägval Uppsala - Finansiering av tillväxtföretag	5
AGC - en regional finansiell aktör	5
UIC - en av Sveriges främsta inkubatorer	6
Vägval Uppsala - Frågor för framtiden	7
BIO-X - projektarena för innovation	8
Det innovativa sjukhuset - två vägar till sjukvårdsinnovationer	9
Energihuset -DKA-projektet	10
Energihuset - Byggnätverket	11
ÖVRIGA INSATSER	11

STUNS, Uppsala Science Park, 751 83 Uppsala
Besöksadress: Dag Hammarskjölds väg 60
Tel: 018-57 23 57 Fax: 018-57 23 50
e-post: info@stuns.se www.stuns.se

STUNS INITIATIVTAGARE OCH PÅDRIVARE

Stiftelsen för samverkan mellan universiteten i Uppsala, näringsliv och samhälle – STUNS har verkat i Uppsalaregionen sedan 1985. Stiftelsens uppgift är att utveckla samarbetet mellan universiteten i Uppsala, näringslivet och offentliga organisationer. Syftet är att stärka regionens ekonomiska tillväxt och hållbara utveckling.

STUNS hanterar frågor av gemensamt intresse och är genom styrelsen – som består av ledande företrädare för Länsstyrelsen i Uppsala län, Landstinget i Uppsala län, Regionförbundet i Uppsala län, Uppsala kommun, Uppsala universitet, SLU–Sveriges Lantbruksuniversitet, och Handelskammaren i Uppsala län – en mötesplats och ett diskussionsforum där lokala och regionala beslutsfattare från alla samhällssektorer kan samlas kring nya möjligheter och gemensamma mål.

STUNS stiftelseurkund undertecknades den 14 augusti 1984. Paragraf 2 i stiftelsens stadgar är fortfarande grundläggande för STUNS verksamhet:

”Stiftelsens ändamål är, att med utgångspunkt i den forskning och utvecklings samt utbildning som bedrivs vid Uppsala universitet och Sveriges lantbruksuniversitet, utveckla samarbetet mellan universiteten och samhället genom att:

- » medverka till att forskningsresultat, produkter och idéer överförs från universiteten till företag och samhällsorgan
- » medverka till att företagens och samhällsorganens behov av forsknings- och utvecklingsinsatser beaktas vid universiteten
- » medverka till att företagens och samhällsorganens behov av särskilda utbildningsinsatser tillgodose av universiteten
- » medverka till att lokaler och utrustning m m anskaffas och upplåtes för företag och andra verksamheter i anslutning till universiteten
- » medverka i övrigt till att universitetens kapacitet tillvaratas.”

Forskning och utbildning i världsklass...

De båda universitetens betydelse för regionens innovationsförmåga och tillväxtmöjligheter är inte mindre idag än när initiativet till STUNS togs. Bibehållen forskning och utbildning i världsklass vid universiteten är avgörande för Uppsalaregionens attraktions- och konkurrenskraft, liksom i ökande grad deras förmåga att nyttiggöra forskningsresultat.

Det senare är emellertid en långt svårare och komplexare process, än det linjära orsakssamband man då och ända in på 2000-talet föreställde sig gälla, och som legat till grund för en rad politiska beslut på detta område.

...och ett innovativt näringsliv

Forskningsresultat måste genomgå ett stort antal förvandlingar och tillföras en lång rad av utomakademiska element innan de eventuellt uppträder som tillämpningar i varor, tjänster, processer och samhällslig praxis.

Dessa fakta gör det inte mindre viktigt att slå vakt om universitetens förmåga att producera forskning i världsklass. Samtidigt tydliggörs behovet av att värna ett näringsliv som omsätter ny och befintlig kunskap i innovativa varor, tjänster och lösningar vilka efterfrågas på världsmarknaden, oavsett ur vilka källor kunskapen hämtas och vilken bransch eller sektor företagen tillhör.

Nya jobb och ökad konkurrenskraft

Här har STUNS en viktig roll som initiativtagare för projekt och andra insatser, som inte naturligt passar hos någon av stiftarna och gynnas av brett stöd, och vilkas syfte är att generera nya kvalificerade arbetstill-

fällen och ökad konkurrenskraft i såväl nystartade som befintliga företag. STUNS har även en viktig roll som pådrivare för samverkan mellan Uppsalas innovationsstödjande organisationer.

I slutet av 2010 flyttade STUNS till nya lokaler i Uppsala Science Park.

I gemensamma lokaler, inom Uppsala Science Park, finns flera av aktörerna inom innovationsmiljön i Uppsala, bl.a. företagsinkubatorn *Uppsala Innovation Centre AB (UIC)*, *Uppsala Universitet Utveckling AB*, *Uppsala Universitets Näringslivskontakt AB*, *Forskarpatent AB*, *SLU Holding* samt de till STUNS knutna utvecklingsprojekten *Uppsala BIO* och *Energihuset Uppsala AB*. Genom flytten samlokaliseras även *Innovationsbron Uppsala* med STUNS.

Samlokaliseringen är ett led i det samordnings- och effektiviseringsarbete som startades 2003 på initiativ av STUNS och som sedan dess kontinuerligt bedrivs av de involverade aktörerna med STUNS som koordinator. Det senare innebär bl.a. att STUNS förhandlar och tecknar kontrakt med fastighetsägaren och fungerar som hyresvärd för de samlokaliserade organisationerna.

En samlad innovationsmiljö

Från en tidigare splittrad bild med många aktörer har entreprenörs- och innovationsmiljön i Uppsala genom samlokaliseringen utvecklats till ett "system" där de involverade organisationerna och deras moderorganisationer verkar på ett komplementärt och effektivt sätt visavi varandra. Kontakt- och beslutsvägar är enkla, öppenheten har ökat. Aktörerna får tillgång till en bredare bas av resurser än vad som finns i den egna organisationen.

Samlokaliseringen är en åtgärd inom det ena av tre huvudsakliga verksamhetsområden för STUNS: *Innovation och affärer*. Detta område inkluderar såväl frågor om innovationsmiljöns organisation och finansiering som dess inriktning. Hit hör även sådant som särskilt berör *Uppsala Innovation Centre AB (UIC)*. Företagsinkubatorn ägs till lika delar av STUNS, Uppsala Universitet Utveckling AB, SLU Holding samt ALMI Företagspartner Uppsala med STUNS VD som styrelsens ordförande.

STUNS övriga verksamhetsområden är *Energi* samt *Life Science*, som också började ta sin nuvarande form 2003 och inom vilka utvecklingsprojekten *Energihuset Uppsala AB* och *Uppsala BIO* ryms.

Vägval Uppsala – En innovationsstrategi för Uppsalaregionen

Energihuset med *DKA-projektet* och Uppsala BIO med kärnprocessen *BIO-X*, såväl som STUNS arbete med samlokalisering, UIC med utvecklingsprojektet IIM, samt det till UIC och Uppsala BIO associerade projektet *Innovation Akademiska/Det innovativa sjukhuset* med Akademiska sjukhuset som projektägare, pekas i *Vägval Uppsala – En innovationsstrategi för Uppsalaregionen* som några av regionens viktigaste innovationsfrämjande insatser. Strategin togs fram av STUNS i samarbete Uppsala kommun och Regionförbundet Uppsala län under 2010 och har följande mål, syften och styrande principer:

Mål

Att öka antalet innovativa och entreprenöriella företag med potential att konkurrera på världsmarknaden.

Syfte

Att genom konkurrenskraftiga och växande företag bidra till regionens tillväxt och attraktionskraft.

Övergripande strategiska principer

Insatserna skall:

- » Vara starkt handlings- och resultatnriktade.
- » Främja innovationer och entreprenörskap.
- » Baseras på individernas och företagens behov.
- » Inriktas i första hand på kunskapsintensiva verksamheter med global marknad.
- » Grundas på tydliga överenskommelser och åtaganden från involverade aktörer.

Strategiska principer för genomförande

Insatserna skall:

- » Ha väldefinierade mål, tydlig ansvarsfördelning, säkrad budget och mätbara resultat.
- » Vara marknadskompletterande, överförbara och skalbara.
- » Utgå från upparbetade kunskaps- och kompetenstillgångar inom näringsliv, akademi och offentlig sektor
- » Kunna samordnas med och bidra till innovationsinfrastrukturens vidareutveckling.
- » Baseras på systematisk behovs- och omvärldsanalys.

Vägval Uppsala – Finansiering av tillväxtföretag

Strategidokumentet föregicks av ett omfattande utredningsarbete som hittills resulterat i två rapporter.

(Strategidokument samt rapporter finns för nedladdning på www.stuns.se).

Den första rapporten med namnet *Vägval Uppsala – Finansiering av tillväxtföretag* diskuterar tillgången på externt ägarkapital i tidiga skeden för nya innovativa företag. Den utmynnar i slutsatsen att bristande tillgång på vad som kan kallas ”kompetent ägarkapital” har varit och är en flaskhals för företagets utveckling. Därtill lämnar rapporten två rekommendationer eller förslag till vägval:

- » att fortsätta arbetet i projektet Aros Growth Capital (AGC) med att skapa en regional finansieringsmöjlighet, samt
- » att för framtiden säkra och stärka det framgångsrika arbete som bedrivs i företagsinkubatorn Uppsala Innovation Centre (UIC).

De kunskapsintensiva företagen med potential att konkurrera på en global marknad och som har ett tilltagande behov av kvalificerad och vävlönad arbetskraft är i sig tillväxtdrivande. De driver också tillväxten på de lokala/regionala marknaderna för såväl s.k. företagsnära tjänster, såsom patentbyråer, affärsjurister, IT-konsulter, transporter m.fl., som till exempel detaljhandel, friskvård och restaurangverksamhet.

Därför är tillväxtföretagens finansieringsflaskhals, om den består, också en flaskhals för den samlade regionala tillväxten, sådan den kan avläsas i antalet arbetstillfällen och omsättning i alla slags företag. Finansieringsflaskhalsen finns i ett stort antal länder och det krävs såväl förändringar av lagar och regler på nationell och EU-nivå, som regionala initiativ för att säkra tillgången på riskvilligt ägarkapital.

AGC – en regional finansiell aktör

STUNS har tidigare initierat AGC-projektet (Aros Growth Capital). Givet att rätta betingelser för investeringar kan arrangeras, bedöms affärsmöjligheterna för en regional finansiell aktör med inriktning på industriell tillväxt vara goda. En grundförutsättning är att det redan, såsom i Uppsala, finns en infrastruktur för tillväxt.

AGC är ett sådant regionalt initiativ och vägvalet eller rekommendationen som görs i den första delrapporten är att detta projekt, vilket i skuggan av den globala finanskrisen i praktiken avstannat, återupptas med förnyad kraft. Dessutom behöver arbetet för att etablera AGC kompletteras med andra insatser för att attrahera ägarkapital till bolag i olika utvecklingsfaser. Detta arbete skall STUNS inleda under 2011.

AGC har tidigare presenterats i STUNS verksamhetsberättelser för 2007, 2008 och 2009 (*kan laddas ner från www.stuns.se*) samt i separata dokument som tagits fram av projektledningen. Den grundläggande analysen kvarstår. AGC skall vara en del av en sammanhållen regional innovations miljö. AGC bör även via samarbetsavtal vara nära kopplat till UIC och andra framgångsrika inkubatorer i, inledningsvis, Östra Mellansverige.

Inriktning på industriell tillväxt

AGC skall vara branschoberoende och inriktat på industriell tillväxt och tillhandahålla såväl finansiellt kapital som kompletterande affärskompetens till små innovativa bolag i tidig kommersiell fas.

Verksamheten i AGC skall ske på marknadsmässiga villkor. Detta innebär bl.a. att marknaden (privat personer, finansiella och industriella aktörer) i princip skall tillhandahålla hela investeringskapitalet i en fas av bolagens utveckling där risken för investeraren generellt är mycket hög och s.k. marknadskompletterande åtgärder av många anses nödvändiga.

Detta lägger naturligtvis inte hinder i vägen för statliga eller andra offentliga aktörer att bidra med kapital till AGC. Grundtanken bakom AGC är emellertid att marknaden vill och förmår komplettera sig själv. Givet att rätta betingelser för investeringar kan arrangeras, bedöms affärsmöjligheterna vara goda i denna nisch, också med det i Sverige nu gällande regelverket som missgynnar denna typ av investeringar.

Samsyn med entreprenörerna

Värden skapas genom förvärv, utveckling och avyttring av ägarandelar i unga tillväxtbolag där AGC tillsammans med portföljbolagen och dess entreprenörer tidigt skapat samsyn kring och aktivt bidrar med stöd beträffande visioner och strategier, affärs- och industriell utveckling, internationella affärskontakter samt legal och finansiell kompetens.

AGC:s syfte är således att ta tillvara de unika affärsmöjligheter som erbjuds genom finansiering av kunskapsbaserade bolag i tidig kommersiell fas med hög tillväxtpotential och som har anknytning till ledande företagsinkubatorer, och samtidigt erbjuda de ursprungliga ägarna en begränsad exit med bibehållande av deras engagemang i bolagen.

Härvid tillgodoses även det samhällsekonomiska intresset av att en långsiktig finansieringsaktör med fokus på industriell tillväxt etableras i den sektor där flest nya kvalificerade arbetstillfällen förväntas tillkomma.

UIC – en av Sveriges främsta inkubatorer

En nödvändig förutsättning för att attrahera investerare och därmed ägarkapital är att det i varje givet ögonblick finns ett relativt stort antal företag att välja på, vilka är under utveckling och som bedöms ha en stor tillväxtpotential. Enbart tillgång på pengar skapar varken nya företag, innovationer eller entreprenörer. Däremot drar entreprenörer och innovationer till sig kapital. AGC-projektet bygger därför på en stark koppling till UIC och andra källor med starka flöden av systematiskt genomlysta investeringsobjekt.

UIC är idag en av Sveriges främsta inkubatorer för kunskapsbaserade företag med stor tillväxt- och exportpotential. Fullständig information om UIC inklusive årsredovisningar finns på www.uic.se.

Långsiktigt hållbart företagande

Företagens långsiktiga och hållbara tillväxt är en förutsättning för en regions eller ett lands tillväxt. Den svenska konkurrensfördelen, och Uppsalaregionens, i dagens globaliserad ekonomi består i att producera varor och tjänster med ett högt kunskapsinnehåll.

Detta förutsätter en vetenskaplig produktion av hög kvalitet liksom ett näringsliv som omsätter ny och befintlig kunskap, dock inte med nödvändighet akademisk, i innovativa varor, tjänster och lösningar som efterfrågas på världsmarknaden.

UIC:s verksamhet är anpassad enligt denna logik. Inkubatorn är öppen för alla kunskapsbaserade företag med stor tillväxt/exportpotential, oavsett ursprung eller bransch, och har sedan omstarten etablerat en modell för att stödja affärsutveckling i nystartade kunskapsbaserade företag som blivit mycket framgångsrik.

Industrialisering, internationalisering mm.

Att bygga upp ett långsiktigt lönsamt och växande företag tar i de flesta fall närmare 15 år. Genom att tillhandahålla icke-akademiska kompetenser på områden såsom internationell marknadsföring, industrialisering, regulatoriska och legala frågor mm., ökar UIC såväl överlevnadsgraden för de nystartade företagen som påskyndar företagens mognadsprocess.

UIC är på samma sätt som inkubatorföretagen under kontinuerlig utveckling. Ett exempel på detta är IIM som står för *Industrialisering i Innovativa Miljöer*. Det treåriga projektet stöds av ERUF Östra Mellansverige och har som övergripande mål att utveckla metodik och strukturerade processer för att öka industrialiseringskompetensen i såväl enskilda företag som i UIC och övriga inkubatorerna i Östra Mellansverige.

De innovativa företagens betydelse

För att åstadkomma en hållbar regional tillväxt krävs att regionens företag ägnar sig åt sådant som är nyskapande och svårt att kopiera, som många kunder utanför regionen är beredda att betala för, och där vinstmarginalerna är goda. Dessutom måste företagen ha förmågan att ständigt skapa nya erbjudanden, att hålla igång den nyskapande processen i en värld där det osäkra är det enda säkra. De innovativa företagen är nyckelfaktorer för att säkra en god regional utveckling..

De innovativa företagen driver även tillväxten på de lokala/regionala marknaderna för såväl företags-nära tjänster, såsom patentbyråer, affärsjurister, IT-konsulter, transporter m fl, som exempelvis detalj-handel, friskvård och kaféverksamhet.

Den regionala utvecklingen tillmäts en helt avgörande betydelse för den samlade ekonomisk tillväxten och samhällsutvecklingen, i EU såväl som i de enskilda medlemsländerna. Med ett stort antal innovativa tillväxt drivande företag, nya såväl som etablerade, kommer även regionens ställning inom EU att stärkas.

Tydligt är också hur de regionala utvecklingsfrågorna, såväl nationellt som inom EU, med allt starkare beto-ning associeras med begrepp som innovationer och *entreprenörskap, sysselsättning* och *konkurrenskraft*.

EU och regionen flätas samman

När den regionala nivån och den europeiska nivån på detta sätt blir allt tätare sammanflätade, blir det också allt tydligare hur de strategier som läggs fast inom EU, via den nationella nivån (Innovationsbron, VINNOVA, Tillväxtverket, Energimyndigheten, ERUF m.fl.), styr strömmarna av offentliga medel till utvecklingen av regionala system och infrastrukturer för näringslivsutveckling, innovation mm.

Även regionen kommer således att tvingas närma sig EU. I detta ligger i allra högsta grad värna och stärka den framgångsrika verksamhet som bedrivs i UIC. Den har som visats ovan i flera avseenden en växande betydelse för regionens attraktions- och konkurrenskraft, men är naturligtvis inte den enda verksamheten av betydelse i detta sammanhang. UIC är dock en central del i den innovationsmiljö som organiskt vuxit fram i Uppsala.

Vägval Uppsala – Frågor för framtiden

I den första delrapporten understryks att tillgången på extern ägarkapital i tidiga skeden, som det här är fråga om, är en flaskhals i första hand för ett begränsat antal små- och medelstora företag (SMF). Främst gäller det SMF som kan betecknas som innovativa, entreprenöriella och kunskapsintensiva.

Den andra rapporten, kallad *Vägval Uppsala – Frågor för framtiden*, har ett bredare anslag och diskuterar en rad andra svårigheter och möjligheter med tonvikt på innovationer och entreprenörskap, vilket är själva grunden för långsiktigt värdeskapande företagande.

Det är i företag präglade av innovationsförmåga och entreprenörskap, med unika och särskiljande affärsmodeller som appellerar till kunder långt utanför regionens gränser, som tillväxtpotentialen är störst.

Det är när sådana företag, befintliga eller nya och oavsett bransch eller sektor, växer och anställer fler högkvalificerade individer som floran av personnära tjänster, service, handelsföretag och andra plattbundna aktiviteter får de bästa förutsättningarna att växa.

Innovativa och entreprenöriella företag finns överallt. Kunskap är långt mycket mer än akademiska forskningsresultat och komplicerade tekniska tillämpningar.

”Smart specialisering”

I EU-kommissionens nya innovationsstrategi ”Innovationsunionen” talas om smart specialisering. Det innebär att utnyttja befintliga eller nya regionala styrkor i EU-sammanhang. Hit hör med självklarhet och som nämnts ovan verksamheten vid de båda universiteten samt Akademiska sjukhusets och den life science industri som under mer än ett halvsekel vuxit fram i dess förlängning.

BIO-X – projektarena för innovation

Inriktningen av BIO-X är ett exempel på ”smart specialisering” och hur samhällliga behov kan kombineras med industriellt och akademiskt nyskapande och vara till nytta för den regionala tillväxten. BIO-X ingår i Uppsala BIO, en regional utvecklingsstrategi inom life science med VINNOVA som huvudfinansierare. (Ytterligare information om Uppsala Bio och BIO-X kan hämtas på www.uppsalabio.com).

BIO-X är den centrala verksamheten i Uppsala BIO. Inom BIO-X genomförs bl.a. tidsbegränsade akademiska/industriella samarbetsprojekt, i syfte att föra produktidéer och forskningsresultat till s.k. proof-of-concept (PoC). Ett PoC kan vara en prototyp (medicinsk teknik) eller tidig kontrollerad studie (läkemedel) eller motsvarande inom diagnostik, och följer den traditionella och i de flesta fall i lag reglerade modellen för kommersialisering av FoU i life science sektorn.

Sjukvårdens behov

Urvalet av BIO-X-projekten sker genom utlysningar (call for proposal) inom ett visst tema som definieras på basis av sjukvårdens behov, exempelvis det breda ”snabbdiagnostik inom akutsjukvården” eller det betydligt smalare ”biomarkörer och testutrustning för individualiserad behandling av hjärtsvikt”.

Expertgrupper bestående av företrädare för sjukvården och life science industrin svarar för behovsdefinition/tematisering och avgör tillsammans med BIO-X ledning vilka ansökningar som skall beviljas projektstöd och hur uppföljningen av övriga sökanden skall göras.

Tydlig kommersiell potential

Projekt som antas skall ha en tydlig kommersiell potential. Slutmålet är att ta fram en produkt. BIO-X-projekten kan sägas vara den första delen i kommersialisering/innovationsprocessen där forskare och företag på ett strukturerat sätt arbetar mot ett gemensamt delmål (en produktprototyp eller ett proof-of-concept) samtidigt som ett antal konkurrenskraftiga vetenskapliga uppsatser genereras.

Utgångspunkten är att högklassig forskning kan förenas med samhällliga och industriella/kommersiella behov och att värdeskapande kan ske inom såväl det akademiska som industriella ”belönings-systemet”, givet att samverkansprocessen och matchningen av företag och forskargrupp(er) utformas på ett adekvat sätt.

Samarbeten med dubbla nyttor

Genom BIO-X får forskare tillgång till organiserade samarbeten och industriell kompetens de annars inte hade hittat, t.ex. kännedom om marknader, industriell produktutveckling, regulatoriska krav eller patentfrågor. På samma sätt får industrin tillgång till organiserade samarbeten med ledande forskare inom sitt fält samt infrastrukturer, t.ex. patientregister, särskild utrustning och biobanker.

I BIO-X accentueras samhällsnyttan genom att temaområdet definieras av representanter för sjukvården och industrin. Dessa expertgrupper deltar också i urvalet av projekt för genomförande och vid regelbundna uppföljningar av projekten.

Starkt regionalt stöd

På så vis säkras projektens akademiska, samhällliga och kommersiella relevans. Sannolikheten för att forskningsresultat och forskningsbaserade produktidéer snabbare och med större precision skall kunna nyttiggöras ökar, eftersom ”produktifieringen” av projektresultaten (prototyper/PoC) alltid sker i samarbete med ett företag.

Modellen har väckt stark anklag hos såväl den etablerade life science industrin som SMF och akademi. Med det projektupplägg som BIO-X fått, ser man en konkret och mycket god möjlighet att skapa en utvecklingsmodell med inriktning på innovation och nytta för alla inblandade parter.

Modellen har även uppmärksamats internationellt genom att ett stort schweiziska läkemedelsföretaget visat intresse för att låta BIO-X koordinera ett projekt enligt BIO-X-modellen med det schweiziska bolaget som industriell deltagare.

Ökat inflöde av projektförslag

Erfarenheten visar att inflödet av ansökningar/projektförslag ökar med den typ av behovsmotiverad tematisering som tillämpas i BIO-X. Detta är i sig en viktig poäng då många projektförslag kan stödjas på annat sätt.

De ansökningar som inte antas för genomförande får såväl muntlig som skriftlig ”feedback” från BIO-X och expertgruppen. Syftet är dels att skapa transparens i urvalsprocessen och dels att fånga upp det stora antal projektförslag som kan föras vidare till andra aktörer inom den regionala innovationsmiljön, såsom universitetens holdingbolag, företagsinkubatorer m.fl. Även i dessa fall kan expertgruppen medverka vid fr uppföljning.

Det innovativa sjukhuset – två vägar till sjukvårdsinnovationer

BIO-X och Uppsala BIO har således ett organiserat samarbete med UIC. Det är också fallet med det treåriga projektet *Innovation Akademiska/Det innovativa sjukhuset*, till vilket både Uppsala BIO och UIC är knutna som strategiska partner. Projektet ägs av Akademiska sjukhuset och har under perioden 2010–2012 maximalt ekonomiskt stöd från VINNOVA:s program ”Innovationsslussar i sjukvården”. Projektet stöds även finansiellt av Regionförbundet Uppsala län. (*Information om Innovation Akademiska/Det innovativa sjukhuset finns på www.akademiska.se/templates/page____40845.aspx*).

Det innovativa sjukhuset baseras på samarbeten i nätverk kring ett begränsat antal referensprojekt för att ta fram metoder och modeller som kan bli en integrerad del av vårdens arbete så:

- » att ett ökande antal behovsmotiverade idéer från vården omsätts till produkt- och tjänsteprototyper kommer till användning i industrin eller bildar grund för nya företag, samt
- » att strukturerade kontaktvägar in till sjukvården finns för främst små- och medelstora företag som vill utveckla nya produkter och tjänster vilka svarar mot tydliga behov i vården.

Den förra processen är i praktiken en fortsättning på det strukturerade arbete som inleddes i det av Uppsala BIO under 2009 drivna pilotprojektet Innovation akademiska och som varit mycket lyckosamt. I mars 2011 hade 75 idéer från anställda inom sjukvården granskats. Av dessa har ett tiotal gått vidare till ALMI. Cirka 25 idéer har tagits vidare i processen bl a till prototyp tillverkning. Två företag har bildats och elva idéer/projekt har gått vidare till något av UIC:s program.

Stöd för SMF

För processen ”utifrån och in” har en projektledare rekryterats och ett referensprojekt inletts. Uppbyggnaden av denna process motiveras av att de små- och medelstora företagen inom hälso- och sjukvårdssektorn ofta saknar utarbetade kontakter och relationer med mottagare i vården. Många gånger behöver SMF redan på idéstadiet av innovationsprocessen en intresserad och kompetent motpart att diskutera med, vilken kan förmedla vårdens/kundens behov och önskemål i utvecklingen av nya produkter.

Samtidigt som en sådan dialog torde vara nödvändig från effektivitets-, behandlings- och patientsäkerhetssynpunkt, så åstadkoms en ömsesidig kunskapsöverföring. Den blir en viktig komponent i såväl företagens affärsutveckling som vårdpersonalens kompetensutveckling.

Enkla kontaktvägar

Kontaktvägarna måste vara enkla och speciellt initialt inte förknippade med stora administrativa och finansiella åtaganden från de ofta resurssvaga SMF:s sida. Samtidigt måste företagskontakterna kunna motiveras från vårdens sida, såsom en del av vårdpersonalens vidareutbildning och medverkan till framtida effektivitets- och/eller hälsovinster för såväl patienter som personal.

Behovet av en strukturerad process ”utifrån och in” accentuerades av att nya föreskrifter gällande medicintekniska produkter trädde i kraft den 21 mars 2010. I det nya regelverket finns nu ett förtydligat krav på att tillverkaren ska genomföra en klinisk utvärdering även av så kallade lågriskprodukter (enklare medicinsk teknik), där utöver kontroll av funktion och konstruktion hänsyn skall tas till vårdmiljö, ergonomi, materialval med mera.

Energihuset – DKA-projektet

Den strukturerade processen ”utifrån och in” innebär att företagen tidigt får kontakt med och etablerar en relation till en kunnig och krävande kund. Entreprenörskapsforskningen visar entydigt att tidiga sådana relationer, verifieringsprojekt och demonstrationsprojekt är en av de viktigaste framgångsfaktorerna för långsiktigt värdeskapande företagande.

DKA-projektet vilket är en av kärnverksamheterna i Energihuset Uppsala AB. DKA står för ”Demonstrationsmiljö för ökad Kundnytta och Affärsutveckling”. DKA-projektet har under 2010 haft offentligt stöd genom Tillväxtverkets klusterprogram (upphörde 31 december 2010) samt genom ERUF Östra Mellansverige från 2010 till 2013. DKA-projektets syfte är att i linje med den strategi som togs fram för energiområdet av STUNS hösten 2004, Uppsala Energy Initiative, ”utveckla metoder och strukturer som på sikt kan lägga grunden till en internationellt ledande miljö för demonstration och kommersiell verifiering av ny energiteknik”.

Kommersiell verifiering

Ett *demonstrationsprojekt* eller en *demonstration* är ett långtidstest under realistiska förhållanden av:

- » en existerande produkt (vara och tjänst) som ännu inte är etablerad på marknaden,
- » en ny produkt som vunnit insteg på marknaden i en viss tillämpning men som man nu vill utvärdera på ett nytt användningsområde,
- » en eller flera nya och/eller etablerade produkter som kombinerats på ett nytt sätt.

Det handlar alltså om *produkter och system* som på ett eller annat sätt är *nya* och som behöver *utvärderas i daglig drift och under längre tid*, eller annorlunda uttryckt *verifieras kommersiellt*.

Skapar marknadsacceptans

Man vet att produkten eller systemet fungerar rent tekniskt, men vill också veta hur den påverkas av yttre förhållanden, vilken verkningsgrad den i genomsnitt har under t.ex. ett år, hur den fungera ihop med andra system eller installationer, hur mycket service och underhåll den faktiskt kräver, hur brukarna uppfattar och faktiskt använder produkterna, hur leverantören klarar sina åtaganden etc. (Kan den tillverkas rationellt och i stor skala, kan den installeras enkelt och på ett standardiserat sätt?).

Syftet med ett demonstrationsprojekt är att visa/demonstrera att produkten i långa loppet har de tekniska och framför allt ekonomiska prestanda man kan förvänta sig. Enkelt uttryckt vill man ha svar på frågan om den nya produkten/användningsområdet och leverantören är värda att satsa på. Vid ett lyckat utfall bidrar demonstrationsprojektet till att skapa marknadsacceptans för den nya produkten.

Fyra demoprojekt 2010

I DKA-projektet prövas demonstrationer som en generell metod för affärsutveckling och förkortade ledtider i innovativa företags affärsutvecklingsprocesser. Demonstrationsprojekten genomförs inom två fokusområden

- » system för eldrift av fordon samt
- » system för energihushållning i byggnader.

Under 2010 har fyra demonstrationsprojekt bedrivits. Dessa är:

- » Elbilar Generation 1: Electroengine, SAAB, Innovatum Trollhättan, branschorganisationen Power Circle m.fl.
- » Elbilar Generation 2: Electroengine, Öresunds Kraft och Lunds Energi.
- » Mobil utvärderings- och informationsapplikation för demonstrationsprojekt, initialt elbilar generation 1: UDIL (Uppsala Digital Interactive Lab) är ett företagsnätverk bestående av sju IT företag i Uppsala specialiserade inom mobila tjänster.
- » LED-belysning led i kulturhistorisk fastighet samt kontorslokal.

Demonstrationsprojekt förutsätter alltid ett leverantörs/kundförhållande och ett intensivt kunskapsutbyte mellan leverantören och kunden, där den senare blir kravställare till och i någon mening medskapare av leverantörens erbjudande.

Energihuset – Byggnätverket

Den senare aspekten har Energihuset tagit fasta på genom bildandet av *Byggnätverket* som består dryga tiotalet regionalt verksamma bygg- och fastighetsbolag, vilka gått samman för att inom ramen för DKA-projektet utveckla en arbetsmodell med syftet att identifiera och genomföra demonstrationsprojekt med utgångspunkt i gemensamma behov.

Det begränsade antalet medlemmar i nätverket motiveras av den moderna forskning om entreprenörskap och vad som benämns ”entreprenöriella ekosystem”, vilken avvisar storskaligt anlagda toppinitiativ till förmån för mindre experimentellt anlagda satsningar som bottnar i kund- och användarbehov eller andra avgörande systemaspekter.

Under hösten antog Byggnätverket en verksamhetsplan för 2011 med målet att bli initiera två demonstrations- och/eller verifieringsprojekt 2011. Det första demonstrationsprojektet har inletts och avser LED-belysning (se ovan). Samarbetspartner är fastighetsbolaget Vasakronan, byggbolaget Sh Bygg samt som finansierar av förstudie SBUF, Svenska Byggbranschens Utvecklingsfond.

Energihusets andra verksamhetsområde är Utbildning och publika aktiviteter med inriktning på kunskapsspridning och kompetensutveckling. Målgrupper är elever och lärare inom förskola, grundskola och gymnasium, samt allmänhet och beslutsfattare inom näringsliv och offentlig sektor. Aktiviteterna inom detta verksamhetsområde har redovisats i Energihusets verksamhetsberättelse 2010. (*Såväl denna som verksamhetsplanen för 2011 kan rekvideras från info@stuns.se*)

ÖVRIGA INSATSER

I samband med stiftelsens 25-årsjubileum arrangerade stiftelsen i slutet av året en internationell konferens ”Innovation for Growth” med stort nationellt deltagande. Konferensen sammanfattas och bildar ram för Tillväxtverkets rapport ”Tillväxtens guldägg – Innovation och förnyelse i det regionala tillväxtarbetet” (Rapport 0083) i vilken även ”Vägval Uppsala – En innovationsstrategi för Uppsalaregionen” citeras. (Tillväxtverkets rapport kan laddas ner från www.tillvaxtverket.se).

STUNS har även haft en aktiv och pådrivande roll när det gäller offentlig finansiering av de projekt mm. som STUNS genom UIC, Uppsala BIO och Energihuset (Uppsala Energy Initiative) har del och inflytande i. I flera fall har STUNS ansvarat för såväl utarbetandet av ansökningar till Vinnova, Tillväxtverket, Energimyndigheten och ERUF, som för därtill kopplad strategi- och verksamhetsutveckling.

Liksom under tidigare år har STUNS under 2010 varit beroende av ett väl fungerande samarbete med olika lokala och regionala organisationer och med huvudmännens organisationer. Under året har ett stort antal möten och diskussioner med huvudmännen genomförts. Ännu ett uttryck för det konstruktiva samarbetet mellan stiftarna och STUNS är att två personer, från Uppsala kommun respektive Uppsala universitet, under 2010 kunnat anställas på deltid av STUNS.

Verksamheten inom STUNS fokuserar på ett mindre antal projekt där STUNS söker nå tydliga framgångar inom stiftelsens ändamål.

Avsikten är att STUNS även fortsättningsvis skall arbeta mycket selektivt med tydlig, regionalt förankrad, prioritering och enligt den innovationsstrategi som antagits 2010, samt såsom under tidigare verksamhetsår i överensstämmelse med den regionala utvecklingsplan som utarbetas av Regionförbundet.

STUNS, Uppsala Science Park, 751 83 Uppsala
Besöksadress: Dag Hammarskjölds väg 60
Tel: 018-57 23 57 Fax: 018-57 23 50
e-post: info@stuns.se www.stuns.se